

סופרת רבי המכר של ה - The New York Times

מיה שרידן

פעם היינו
אור
כוכבים

מיה שרידן

פעם היינו אור כוכבים

מאנגלית: חם פרוו

לרכישת הספר המלא לחצי כאן

מיה שרידן
פעם היינו אור כוכבים

Mia Sheridan
ONCE WE WERE STARLIGHT

Copyright © 2021. ONCE WE WERE STARLIGHT by Mia Sheridan
Hebrew language copyright © 2025 Ahavot 2018

עורכת: שחר אדר
הגהות: אילת שני
הגהה אחרונה: ורד בן דוד
עימוד: שרית רוזנברג
עיצוב עטיפה: חן יאקה שומרון | 'לימונדה' סטודיו למיתוג

אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – כל חלק שהוא מהחומר שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמוציא לאור.

© 2025 כל הזכויות בשפה העברית
שמורות לא(ה)בות 2018

נרפס בישראל 2025

סידור, עימוד, הפקה וקדם-דפוס במפעלי כנרת, זמורה, דביר – מוציאים לאור בע"מ
רח' אגוז 6, פארק תעשיות חמץ, חבל מודיעין 7319900

Kinneret, Zmora, Dvir — Publishing House Ltd.
6 Egoz St., Hevel Modi'in Industrial Park 7319900, Israel

Printed in Israel 2025

מסת"ב 978-965-7831-045 ISBN

www.kinbooks.co.il
www.ahavot.com

מוקדש לאלה שמצילים אחרים.

פרולוג

"האהבה תכתיר גם תוקיע, תרומם אף תשפיל."

חליל ג'ובראן, הנביא¹

היום

טקס פרסי נוצת הזהב, העיר ניו יורק.

הרגשתי אותו עוד לפני שראיתי אותו, אבל ככה זה היה מאז ומתמיד. חום מעורר התפשט מתחת לעור שלי כשהחלתי הלא ידוע שברא את ההווה שלי הגיב לאותו חלקיק הופכי שברא את ההווה שלו. אני כבר מכירה היטב את הכמיהה שנוסקת בי, יודעת שהיא תמיד תהיה שם, לא משנה כמה איאבק בה. לא נזקקתי לעיניים כדי לדעת שהוא היה קרוב, בדיוק כמו שאנשים יודעים שהצל שלהם נמצא שם כשקרני השמש מלטפות אותם. אף על פי כן, העברתי את מבטי על החדר, על פני נשים בשמלות ערב משובצות אבני חן וגברים בחליפות טוקסידו מגוחצות למשעי, על פני שולחנות עמוסים במאכלים חגיגיים, אל

1 קטע מתוך השיר "האהבה", הנביא / ג'ובראן חליל ג'ובראן – תרגום: נועה זאלוד-אופיר, הוצאת מורן

מעבר למזרקת השמפניה שבעבעה ונצנצה והשתקפה בעשרות נברשות הקריסטל.

ליבי דילג ועצר, ואז המשיך לפעום במקצב לא סדיר. שם. שם. הוא נשען על עמוד שיש, עיניו ממוקדות בי, הבעת פניו איכשהו שלווה ועזה בעת ובעונה אחת. נשמתי עמוק, מרימה יד אל הבטן שלי, אצבעותיי מרחפות על בד הקטיפה הירוק-אזמרגד של השמלה שלי כאילו כך אצליח להכניע את החלקיקים שהסתחררו בי, שעוד נמשכו כל כך לגבר הייחודי שעמד מולי. למה? למה אתה פה? למה עכשיו? כשסוף־סוף הצלחתי למצוא שלווה? כי הרגשת בזה? חזרת כדי להעלים אותה?

חבל מאוד. לא ארשה לך לעשות את זה.
לא שוב.

מבטו נדד למטה, אל המקום בו נחה כף ידי, ומייד התרומם שוב אל הפנים שלי, קמט קטן מכתים את תווי פניו, כאילו ניסה לפענח את המחווה, את הבעת הפנים שלי, אבל ללא הועיל. משהו בי נמלא סיפוק מהמחשבה שהוא כבר לא הצליח לזהות את כל הרגשות שלי במומחיות. וחלק אחר התאבל.

"את מתרגשת, קאריס? טקס הפרסים עומד להתחיל. כדאי שנחזור לשולחן שלנו – אלוהים, מי זה? זאת אומרת, מי האליל הזה?" שמעתי את ג'ון שואלת לידי.

"זאק קליין," לחשתי בלי להסתכל עליה, השם עדיין מעלה בפי תחושה לא מוכרת, אף על פי שהוא בחר אותו לפני מה שהרגיש כמו עידנים, בחדר בית מלון בצד השני של העולם. הכתף החשופה של העוזרת האישית שלי התחככה קלות בכתפי כשהיא רכנה הצידה כדי להביט, מעבר לאישה שעמדה בדרכינו, על הגבר שהתרחק מהעמוד בדחיפה והתחיל להתקדם לכיוונינו. בתנועות חלקות. החלטיות.

אוי, לא. בבקשה אל תעשה את זה.
היא אחזה בזרוע שלי. "חשבתי שזה הוא. הוא מתקרב. אלוהים

אדירים." היא הרפתה ממני באותה מהירות בה היא אחזה בי ומזווית העין יכולתי לראות אותה מתייפה.

"נכון, נאנחתי, שריריי דרוכים ומוכנים להימלט, אם אליו או ממנו – לא הייתי בטוחה.

משהו שג'ון שמעה בנימת קולי גרם לה לעצור ולהסתכל עליי. "את מכירה אותו, קאריס? ואף פעם לא סיפרת לי? אלוהים אדירים. יש תמונות שלו בעירום חלקי בכל רחבי טיימס סקוור. יש לך מושג כמה קמפיינים הותאמו במיוחד לו? לפחות תריסר. ואף פעם לא הזכרת את העובדה שאת מכירה אותו?"

מכירה אותו.

חשבתי שהכרתי אותו. פעם. האמנתי שהכרתי אותו טוב יותר משהכרתי את עצמי. או לפחות באותה מידה. כי היינו אדם אחד. נאהבים. תאומים. לא בדמינו, אלא בנשמותינו. מלוכדים.

הוא התקרב והשרירים שלי נקפצו עוד יותר. נדרכו. תווי פניו התחדדו, אורות וצללים מלטפים את פסגות ועמקי יופיו הגברי יוצא הדופן, מתרפקים על החשכה והאור שלו בלי להתאמץ. בשבילי זה לא היה קל באותה מידה. מצד שני, הוא לא בדיוק נתן לי הזדמנות. הרגשתי את הצלעות שלי נמשכות פנימה ועצרתי את נשימתי.

היא החזירה את מבטה אליו. "אתם יכולים להיות קרובי משפחה, את יודעת? רגע – אתם באמת קרובי משפחה?"

קול חנוק בקע מהגרונ שלי. האם יכולתי לעשות את זה?

"הי, את בסדר?" ג'ון שאלה. "קאריס?"

שאפתי נשימה נרעדת, מזמנת את כל כוחותיי. כן, את יכולה לעשות את זה. אם את חייבת, את יכולה.

"אני מייד חוזרת," לחשתי והכרחתי את כפות רגליי לנוע לכיוונו. אני לא אברח. לא הפעם. יישרתי כתפיים לאחור ופילסתי את דרכי בין האנשים שעמדו בינינו, מבטי מרוכז במבטו. כשהתקרבותי, הבעת הפנים שלו השתנתה, פיו נפתח קלות בהפתעה, עיניו נמלאו חום וחשש גם יחד.

הוא לא ציפה שאפגוש אותו בחצי הדרך.

"קאריס," הוא בירך אותי לשלום, קולו צרוד, שנינו עצרנו כשהגענו זה לזה. בחנתי אותו במבטי וזרם חשמלי הבזיק והלהיט אותי, מגיב לקרבה הגופנית הפתאומית שלו. אלוהים. הוא עמד ממשי מולי וזה היה נורא ומפלח לב. ונפלא עד כאב. טרפתי אותו במבטי. לא את הדמות שראיתי אינספור פעמים על שלטי חוצות ובמגזינים, אלא אותו, בשר ודם ואור כוכבים. הבטן שלי התכווצה ורעד מוכר של תשוקה עבר בי. הנחיריים שלו התרחבו ועיניו הפכו כבדות לרגע, לפני שהבעת פניו התרככה שוב והפכה שלווה. "קאריס," הוא חזר על שמי.

במשך שניות אחדות רק הסתכלנו זה בזה, אבל החזה שלנו עלה וירד באותו הקצב.

החדר מסביב דהה ונעלם. באותו רגע בזמן, רק שנינו התקיימנו. תירגעי. תשתלטי על עצמך. את כבר לא אותה ילדה מבולבלת ובורה.

"זאקאי," אמרתי, והוקל לי לשמוע שקולי יציב. יישרתי את הגב, זקרתי סנטר ושילבתי את כפות ידיי לפניי כדי להסתיר את הרעד שעבר בהן. "אתה נראה טוב."

טוב. בלשון המעטה. הוא תמיד היה יפהפה, אפילו בתור נער מדובלל שיער, רזה וגמלוני. אבל עכשיו. עכשיו הוא היה גבר, והוא עמד מולי בחליפת טוקסידו שנתפרה למידותיו, שיער הפחם שלו מסורק לאחור, מרגיש את תווי פניו המושלמים, עיניו הכהות, מוקפות הריסים העבים, שדמו כל כך לעיניי, שבו אותי כליל, עד שנשימתי נעתקה. רעבתי אליו. גוועתי. ולהבזק הכמיהה התלווה צער. אצטרך להתאבל שוב אחרי המפגש הזה, ואף על פי שעדיין אהבתי אותו, גם שנאתי אותו על כך.

הוא שלח לי חיוך עקמומי. "אני מרגיש כאילו עבר נצח מאז שמעתי את השם הזה," הוא לחש, והשתתק. "טוב לשמוע אותו." הוא

העביר עליי מבט ובעיניו ראיתי רעב מוכר. "את יפהפייה," הוא אמר בשקט.

הוא התקרב אליי והתפתיתי לפסוע צעד לאחור, אבל עמדתי על שלי, אף על פי שמשהו בי ציפה שהוא יזנק עליי כפי שהוא עשה בפעם האחרונה שפגשתי אותו.

אסור לך להיכנע לו. זה יכאב יותר מדי.

הכרחתי את עצמי לנתק את מבטי ממבטו כששטף פתאומי של קולות ותנועה הכה בי והזכיר לי שעמדתי בחדר עמוס אנשים. זאקאי הכניס את ידיו לכיסים ובחן אותי. עצב חלחל אל עיניו, והרגש הציף אותי לרגע בהלם. הוא מעולם לא נהג לחשוף את רגשותיו כה בגלוי, אפילו לא איתי. בחנתי אותו בהיסוס, מופתעת הן מנוכחותו והן מהתנהגותו.

"שמעתי שהתגרשת," הוא אמר.

קיממתי את המצח. "אני... זה לא הסתדר."

"אני מצטער."

"באמת?"

"לא."

אני משחררת נשיפה ארוכה. "אני לא יודעת מה אתה עושה פה, אבל הערב הזה חשוב לי. אני מועמדת לפרס. אם באת לפה להרוס –" "לא באתי לפה להרוס לך את הערב. אני גאה בהצלחה שלך. הלילה הזה מגיע לך."

לא יכולתי לכבוש את הצחוק הקטן והמר שבעבע ועלה לי בגרון. "מה אתה יודע על ההצלחה שלי?"

הוא משך בכתפיו וצל צילו של חיוך עלה על פניו, התגלה לשבריר שנייה ונעלם כהרף עין. "כנראה יותר ממה שאת חושבת." "אני מופתעת שיש לך בכלל זמן לבדוק מה קורה איתי, בהתחשב בחיים העמוסים שלך. כל הנסיעות... המסיבות." "ג'יזל." "אתה באמת לא צריך לטרוח."

קמט נוצר בין עיניו והוא שאב את השפה התחתונה המלאה

והנפלאה שלו אל מתחת לשיניו. צלמים מניו יורק ועד מילאנו השתגעו על המבט הזה. ראיתי אותו מוכר עשרות מוצרים לאורך השנים. פעם, המבט הזה היה שלי ושלי בלבד. "החיים שלך, האושר שלך, הם לא טרחה בשבילי. הם משמחים אותי."

בלעתי רוק, ורוח הקרב שבי הלכה ודעכה. בשביל מה הוא הגיע לפה? "אני... מעריכה את זה. גם אני רוצה שתהיה מאושר, זאקאי. אבל בבקשה, בוא לא נעשה את זה שוב. לא היית צריך לבוא לפה. שנינו יודעים איך זה ייגמר."

הוא הניד בראשו באיטיות, בדאגה, וגמע אותי במבטו. אישה עם מגש של כוסות שמפניה התקרבה אלינו, חיוכה מתפוגג בתגובה להבעות הסלידה שוודאי היו על פנינו כשהסתובבנו אליה. היא הטתה את המגש לעברנו. אני לקחתי כוס, אבל זאקאי הניד בראשו לשלילה. "לא, תודה," הוא אמר. היא הנהנה והשאירה אותנו לעמוד שם.

זאקאי נפנה בחזרה אליי. "אנחנו יכולים..." הוא הביט מסביב, כמחפש מקום פרטי יותר.

נשפתי ארוכות ונלכדתי במבטה של אישה לא מוכרת שהתבוננה בנו בסקרנות, ושל האישה שלידה שעשתה כמוה. **מבטים**. לא אהבתי אותם אז ואני לא אוהבת אותם עכשיו. "יש פטיו ממש מעבר לדלת ההיא," לחשתי כשחלפתי על פניו וצעדתי לעבר האזור החיצוני. הוא בא בעקבותיי כשיצאתי מאולם הנשפים ושאפתי עמוקות את אוויר האביב העדין כשהגענו אל החצר הקטנה, שהייתה מוקפת עצים בשלבים ראשונים של לבלוב. התמקדתי בצליל הטפטוף של מזרקה סמוכה. האזור מרוצף הלכנים היה נטוש מאחר שרוב האורחים עוד היו בפנים ואכלו את ארוחת הערב.

הנחתי את כוס השמפניה המלאה על שולחן קרוב, הסתובבתי אל זאקאי והבטתי בעיניו באור העמום שמילא את החלל. "למה באת? מה אתה רוצה?" לחשתי.

הוא התקרב אליי באיטיות, משעין את המותן שלו על החומה הנמוכה שהשקיפה על הגן. "את לא יודעת?" דקירה של בהלה הדהדה בתוכי. אבל הערכה מהירה של פניו השלוות גילתה לי שהפחד המסוים שלי היה חסר בסיס. שאפתי נשימה יציבה. "מאין לי לדעת? לא דיברתי איתך או ראיתי אותך בשלוש השנים האחרונות. חוץ מבכל המודעות המכסות את שלטי החוצות." שמעתי את נימת הכאב בקולי והתכווצתי מבושה עמוק בפנים. התקשרתי אליו. הוא בחר להתעלם ממני. כבר השלמתי עם זה, אבל אלוהים, למה זה עדיין כאב כל כך? אני אהיה חזקה, הבטחתי לעצמי. אבל גם ידעתי איזה מחיר איאלץ לשלם.

הוא צפה בי לרגע בדממה. "זה לא אני. אלה רק תמונות." צחקתי קלות, אבל אפילו אני שמתי לב שהצחוק שלי נעדר הומור. "אני לא יודעת מה ההבדל בין הגרסה ההיא לגרסה הזאת שלך," אמרתי והחוויתי לעברו ביד.

הוא נענע בראשו בעצב. "זה לא נכון ואת יודעת את זה. כל המסיבות ההן, כל התמונות של אנשים שמחים וחסרי דאגות, זאת בסך הכול אשליה. בדיוק כמו סנדארה." סנדארה.

המילה הכתה בי כמו משהו כבד וחד שנזרק לעברי. משהו שלא הייתי מוכנה לתפוס ובמקום זאת נחבט בבטן שלי. עצמתי את עיני בחוזקה. "אני לא רוצה לחשוב על סנדארה." לא הערב. לא איתך.

הוא התקרב צעד לכיווני, ועוד אחד. תנועותיו היו איטיות. זורמות. הוא לא הסתער עליי כפי שהוא עשה בפעם האחרונה שהיינו לבד. הוא משחר לטרף. אולי זאת הייתה טעות בשיפוט כשהסכמתי להיות איתו לבד. הוא נעמד ממש מולי, הרים יד והעביר את אצבעו על הכתף החשופה שלי, צופה בעור מתחדד ומצטמרר בכל מקום שהוא נגע בו. העפעפיים שלו צנחו במבט מסופק ושרירי הלסת שלו

נקפצו. היכולת שלו לצפות את התגובה הפיזית שלי אליו מצאה חן בעיניו. עדיין.

"לא? אני רוצה לדבר עליה," הוא לחש. "אני חושב עליה כל הזמן בתקופה האחרונה. אני חולם אותה. אני חולם שאת לציד. שאני שולח אלייך יד באותן שעות מוארות בקושי. עדיין." המילים הפתיעו אותי, בדיוק כמו הבעת הפנים שלו. הוא נראה מהורהר, לא מוטרד. במשך זמן כה רב, המילה 'סנדארה' העלתה בעיניו ניצוץ של מרידות, או הבזק של זעם מרוסן בקושי.

"הייתי מישהי אחרת אז," אמרתי חלושות. "זאת כבר לא אני, האישה שאתה מושיט אליה את היד. אני כבר לא הבחורה הזאת יותר." אבל הבעת פניו נשארה רגועה, כמעט מלנכולית, והוא המשיך, מתעלם מדבריי. "לפעמים אני אפילו יכול להריח אותה." הוא עצם עיניים ושאף. "אדמת סחף ויסמין." מבטו לכד את מבטי והוא חיך, חיוך עדין כעלי הפרגים שצמחו לאורך החומה בבית שגרנו בו פעם. נפניתי ממנו, משעינה את ידיי על חומת האבן. "מספיק, בבקשה," התחננתי.

הרגשתי את חום הגוף שלו מאחוריי כשהוא התקרב. "אני עוד זוכר את טעם התמרים המתוקים על שפתייך, ולפעמים אני מרגיש את להט השמש על העור שלי." הוא עצר, ואף על פי שרציתי לברוח, השרירים שלי לא הגיבו לפקודה. זה היה זאקאי הישן, לא זה שלמדתי לשנוא בסופו של דבר. לא זה ששנא אותי. "לפעמים אני אפילו רוצה לחזור." "לחזור?" נשנקתי, מסתובבת אליו שוב ומוצאת את פניו קרובות אל פניי. "איך אתה יכול להגיד את זה?"

מבטו הבעיר את בשרי, את נשמתי, לוהט כמו השמש המדברית שהוא הזכיר לפני רגע. "כן. לחזור. בחזרה למקום שאהבת אותי בו." ואז שפתיו פגשו את שפתיי, נקטר פיו מעלים בפתאומיות כל יכולת לחשוב כשהגוף שלו נצמד אליי והמולקולות שלנו התמזגו. ניצתו. שני חצאים של כוכב שנפל, מתחברים. מתלקחים באור פתאומי. בהיר וחזק מדי. נאחזתי בו והנחתי לו לכלות אותי כפי

שעשיתי תמיד, כי נועדתי לכך – בשבילו – ומילה אחת הדהדה
בראשי כשהסתחררתי מעל לאוקיינוס, מעל למדבר זהוב־חול, בחזרה,
בחזרה, בחזרה אל סנדארה.

סנדארה.

סנדארה.

פעם היינו אור כוכבים
שלם שמורכב משני חצאים
נשמה זוהרת
ואטומים בוערים

התנגשות קוסמית
פרידה לא צפויה
גן העדן התנפץ לרסיסים
כשנפלנו אל האדמה

פרק 1

לפני שבע שנים

הוא התקרב אליי באיטיות, דמותו מיטשטשת לאור הנרות העמום. מבטו ממוקד בעורי החשוף, עיניו השחורות כזכוכית געשית מעוטרת בקו שחור, כמו עיניי, כך שנראינו דומים עוד יותר. העיפרון היה אמור לגרום לו להיראות נשי, אני מניחה, אבל זאת לא הייתה התוצאה. במקום, הוא הדגיש את תווי פניו החדים והעצים את היופי הגברי המרשים שלו. והוא היה יפהפה, בלי ספק. לפעמים היופי שלו עוד הפתיע אותי. אותי, מי שהביטה בו בכל יום מאז שזכרתי את עצמי.

היד שלו נעה במורד ירכי והוא רכן אל האוזן שלי, נשימתו חמה ומדיפה ניחוח קינמון. נשפתי, והשרירים שלי התגמשו, נרפו. הוא היה איתי, וליבי פעם באהבה שמילאה כל תא בגופי, שנשפכה אל נהר נשמתו. "האיש ליד החומה נראה כמו צפרדע משוגעת," הוא לחש, כך שרק אני שמעתי. "אל תחייכי עכשיו," הוא אמר והעביר את פיו ברפרוף על פי, מסתיר את קימורי שפתיי. "זה יהרוס את המופע," הוא שאף ואצבעותיו הכישרוניות צללו אל בין רגליי. נאנחתו והנחתו לראשי להישמט מעבר לשפת המיטה, שניצבה

על במה. תריסר זוגות עיניים צפו בנו, רעבות וסקרניות. "תיראי מבושת, כוכב קטן. הם אוהבים את זה, נכון? תנשקי אותי. תנשקי את אחיך." נישקתי אותו.

"חשבתי שאמצא אותך פה," אמרתי וטיפסתי על החומה, מתיישבת לידו. שפתיו של זאקאי התעקלו קלות, אבל זה היה אחד מהחיוכים המרוחקים שלו, אלה שגרמו לי להרגיש בודדה, כאילו הגוף שלו נוכח אבל המחשבות שלו נמצאות הרחק מעבר לחולות, במקום נידח כלשהוא שהוא לעולם לא ירשה לי לנסוע אליו. הוא הרים רימון, מציע לי קצת ממנו בקימור גבה כהה. נענעתי בראשי, מביטה לעבר המדבר, ים רחב ידיים של גבעות מוזהבות שנעו בגלים מתחת לירח שלו. כששיניתי תנוחה על שפת החומה, הפינה של אחת האבנים התפוררה, וחופן השברים נפל אל האדמה מתחת. הצצתי למטה בזירות, בקושי מצליחה לראות את הקרקע בין צללי החומה הגבוהה שהקיפה את ביתנו. קיר האבן היה גושי וסיפק מאחזים יציבים לרגלינו. הטיפוס למטה לא היה הישג גדול, אבל אם אפול...

זאקאי הכניס לפיו חופן מזרעי הפירות שהוא ליקט וירק אותם באוויר, כך שהם התעופפו לכל עבר ונעלמו מטווח ראייה. צחקתי, והוא חייך אליי, אבל עיניו הכילו משהו מלבד שעשוע. קריאת תיגר, אולי. אותה פינה עגמומית שהתגוררה רק בחצי שלו של הכוכב שלנו. "היית רוצה שגם אנחנו נעוף ככה פעם?" הוא שאל, מניד בראשו לעבר המקום מעבר לחומה, לשם נעלמו הזרעים הקטנים והמתוקים שהוא התאמץ לחפור מתוך קליפתו הפנימית הלבנה של הפרי. הרחק מפה.

"אני מעדיפה להיות ענב. הם מתוקים יותר. ופחות מסובכים," אמרתי בניסיון להצחיק אותו.

"לא," הוא לחש, ראשו עוד מוטה קדימה. "התכוונתי לשאול אם

את אי פעם רוצה לעוף מעל החומה הזאת וליפול על האדמה מתחת?
ולעזאזל עם ההשלכות?"

לא אהבתי את מצבי הרוח האלה שלו. הכעס חסר הפשר. העגמומיות. השאלות שלא הייתי בטוחה איך לענות עליהן. החסינות בפני חוש ההומור שלי. תהיתי למה בכל זאת ניסיתי לראות מעבר לכל החול, כאילו אם אצמצם את עיני בדיוק בדרך הנכונה, משהו יופיע מעבר לחומה. אבל מה? לא היה שם כלום, אפילו לא חזיון תעתועים. אנחנו היינו חזיון התעתועים. גן עדן פורח מוקף קיני עקרבים, בורות מלאים נחשי צפע ואלף פסיעות בורדות של ריקנות. אף על פי כן, לא יכולתי לשקר, לא לחצי השני שלי. "לפעמים," התוודיתי. "אני לא רוצה ליפול. אבל לפעמים אני חושבת על התקופה שהיינו צעירים יותר, כשנהגנו להתגנב במורד המדרגות ולרוץ אל המדבר. אני חושבת על כך שאני ממשיכה לרוץ..." דמיינתי אותנו בתור ילדים, צוחקים כשהעמדנו פנים שאנחנו בורחים מסנדארה. אני תמיד הסתובבתי בחזרה ראשונה, מסרבת להקריב את הביטחון שלי לטובת הלא נודע, ואף על פי שהוא התאכזב, זאקאי תמיד חזר בעקבותי הביתה.

"היית עושה את זה? היית מעיזה?" שמעתי את העניין בקולו, אבל היה שם גם משהו מעבר לעניין. משהו מלנכולי עד מאוד. האם הוא דמיין את שנינו נודדים עד אינסוף? האם הייתי מעיזה? לרוץ אל המדבר האכזר שאין בו לא מקלט ולא מקום מסתור, עכשיו שכבר לא הייתי ילדה שעלולה להיכנע לריגוש הרגעי שטמון במרדנות? "לא," אמרתי. "אין לי שום סיבה לעשות את זה."

שפתיו נמתחו. "ואולי לא ריק או מסוכן שם כמו שהוא אומר?" הוא. חאזיק. הסתובבתי אל זאקאי, מבטי עובר על תווי פניו, אותן פנים שהיו הגרסה הגברית של פניי. התאומים, זה היה הכינוי שלנו בסנדארה. לא האמנתי שאנחנו אחים, למען האמת, אבל זה מה שהגברים ראו בנו, ולפעמים גם הנשים, אם כי לא באותה תדירות. לא, לא האמנתי שאנחנו קרובי משפחה. הזיכרונות שלו כללו רק ביבים

ופתחי דלתות, שעה שאני זכרתי בית עם תריסים ירוקים ואישה עם חיוך של אור שמש. אבל מה אם. מה אם. "ואולי כן? ואולי יש לנו כל מה שאנחנו צריכים ממש פה? ואולי היציאה אל המדבר היא בסך הכול צעדת מוות, כמו שחאזיק סיפר לנו?"

זאקאי הזדעף והביט שוב אל האופק. "הגברים מגיעים מעבר לחול," הוא לחש. "אילו רק הייתי זוכר..." הוא נאנח לפני שסיים את המשפט. אילו רק הייתי זוכר כמה ארוכה ההליכה, זה מה שהייתי בטוחה שהוא עמד להגיד. אבל אף אחד מאיתנו לא זכר. שנינו היינו כה צעירים כשהגענו. האחרים סיפרו לנו על המסע במטוס, תיארו אותו במגוון דרכים. אבל לא ידענו כמה ארוך המסע יהיה בצעדים. שכן, המטוס חצה את השמיים במהירות, כמו ציפור מתכת גדולה. כפות הרגליים שלנו לא יעשו את זה.

"זה לא משנה," הזכרתי לו. "הגברים מגיעים מעיירות וכפרים מוזנחים. שמלאים ברעב ומלחמה ואלימות. חאזיק סיפר לנו שזאת הסיבה שהם משלמים כל כך הרבה כסף לטוס לפה. ליהנות מגן העדן בסנדארה, לחיות לרגע את החיים שאנחנו זוכים ליהנות מהם כל –" "חאזיק," הוא רטן, "הוא ממזר ושוטה. ואת נשמעת כמו תוכי המחמד שלו."

נרתעתי לאחור, פגועה. תוכי הוא חיה שחוזרת על כל המילים שאדונה אומר, לא משנה מה ערכן. לפעמים, טאל הייתה שרה לנו שיר מצחיק על תוכי כשהיינו בחצר הפנימית, כדי לבדר אותנו.

זאקאי נרתע כשהוא ראה שנעלבתי. "אני מצטער, כוכב קטן." "זה בסדר," אמרתי באנחה. ידעתי שלמרות הזיכרונות שלו, של רעב וייאוש, זאקאי בכל זאת נכסף ל... סוג כלשהו של חופש שאני רציתי בו לעיתים נדירות בלבד. היה לי בית שאהבתי. היה לי אוה עם עיניים כתומות כמו השמש השוקעת, עיזים שובבות שהעניקו לנו מהחלב שלהן, עצי תמר עמוסי פירות ארגמניים, וצמחי שושנת המדבר עדינים ומבושמים. היו לי שפיריות עם כנפיים שזהרו בשלל צבעים וירח שנראה כה גדול בשמיים זרועי הכוכבים עד שלפעמים

הושטתי אליו יד כדי לברוק אם אצליח לגעת בו, עד כדי כך הוא נראה קרוב. והיה לי אותו, את החצי השני שלי.

העיניים שצפו בנו לא מצאו חן בעיניי. אבל הן לא פגעו בי. זאקאי לימד אותי לצחוק עליהן. להמציא להן כינויים. ואני למדתי להאזין לסודותיהן.

"הצפרדע המשוגעת", הרהרתי בקול, נזכרת בעיניו הבולטות ובלשון שהגיחה מפיו ללא הרף וליקקה את שפתיו. "שמעתי מישוהו אומר את שמו. קוראים לו רמי ארדגר. ציירתי אותו בספר שלי." לא הכרתי את האותיות, אבל הייתה לי שפה משלי, סדרת ציורים שהשתמשתי בהם כדי להגות מילים ושמות.

"אני לא מבין למה את טורחת."

משכתי בכתפיי. לא הייתי בטוחה מדוע ציירתי את שמותיהם כשהם התגנבו אל אוזניי מתוך חלקיקי השיחות שנדרו מצידו השני של החדר. זה הפך להרגל. הייתה לי רשימה באורך שלושה עמודים, שהחזקתי בתוך המחברת הקטנה עם הכריכה הצהובה שהחבאתי מתחת למצעים.

ציירתי גם סיפורים שאספתי מהאנשים שהגיעו לסנדארה כדי לשלם את חובותיהם, שחלקם עזבו וחלקם עוד נשארו פה. יצרתי את הדברים שהם סיפרו לי מתוך התמונות שדמיינתי, כמו הלווייתן הכחול אדיר הממדים שנשף מים מתוך הפיה שלו, ובניינים שהתפרצו מבעד למעטה העננים.

"איזו מילה לכדה את תשומת הלב שלך הערב?" הוא שאל.

נאנחתי והעברתי את אצבעותיי על האבן, ממוללת ביניהן כמה גרגרי חול. "מגרה", אמרתי. "ברתה אומרת שהמשמעות היא 'טוב מאוד'." קימטתי את המצח. אהבתי את ברתה. היא הייתה מבוגרת ממני, אז היא ידעה יותר ממני, אבל היא מעולם לא למדה בבית הספר. זאקאי פלט צחוק רפה. "הם בטח תיארו אותך." הקמטים נעלמו מהמצח שלי כשחייכתי אליו. "או אותך. כתבתי את המילה."

"אולי יום אחד תחברי בין כל המילים האלה והן יספרו סיפור."

"איזה מין סיפור?"

"סיפור טוב, כוכב קטן. סיפור שנותן לאנשים תקווה."

תקווה. מהי תקווה? הפניתי את מבטי אל הריק החולי מעבר לחומה שלנו. למה לייחל לדברים שאי אפשר לראות? עדיף לאהוב את מה שנמצא מולך, להעריך את מה שניתן לך, לא משנה כמה פעוט. לא?

זאקאי משך אותי אליו, הרכין את ראשו לעברי ואחז בסנטר שלי. הוא הירק את אחיזתו והטה את הראש שלי בתנועה פתאומית שגרמה לי לפלוט קריאת הפתעה, לשונו חוקרת את פי בכוח ומסלקת כל מחשבה מראשי. הגוף שלי התלהט. זה היה צד שלו שהוא חלק רק איתי. "את רוצה אותי, נכון?" הוא סינן. "בלי עיניים שצופות בנו? בלי אנשים אחרים שמסתכלים?"

"כן, כן," נאנחתי והתחלתי לרדת אל הדשא הירוק והסמיך. אבל זאקאי זו ורכן מעליי עד שלא הייתה לי ברירה אלא לשכב לאחור על רצועת האבן הצרה בראש החומה. ליבי זינק לגרון כשהפניתי את הראש אל התהום מצידה השני. תנועה אחת לא נכונה ואני עלולה להתגלגל ממנה ולצנוח אל החול הדחוס מתחת.

זאקאי דחף את שמלת הפשתן שלבשתי כלפי מעלה, ובתנועה מהירה של מפרק כף ידו, תלש מעליי את התחתונים. פלטתי קול שהיה בחלקו אנחה, אבל בעיקרו גניחה, כשהוא התרומם על ברכיו על החומה, אחז בקרסוליים שלי והרים אותם על כתפיו. התנודדתי קלות, משתמשת בידיים כדי להיאחז בשני צידי החומה בניסיון לייצב את עצמי. פרשתי את כפות ידיי על האבן המחוספסת, שעוד הייתה חמה מהשמש שקפחה עליה בשעות היום. הוא הרכין את ראשו, לשונו מרקדת לאורך הירך שלי בטפיחות קטנות ומהירות, הולכת ומתקרבת אל המקום החמים והרטוב שהתחננתי שהוא יטעם. לשונו ליקקה קרוב יותר ויותר, נסוגה לאחור עד שהרפיתי מהחומה ואחזתי בשיער שלו באצבעותיי, מושכת את ראשו אל בין רגליי בכוח. הוא פלט צחוק מרוצה שהתעמעם במהירות כשהוא נצמד לבשרי הנואש, המשתוקק.

הוא ידע בדיוק מה לעשות, הכיר את הגוף שלי בדיוק כפי שהכיר את שלו. ידע בדיוק כמה לחץ להפעיל, כמה לטיפות יגרמו לי לנעוץ את ציפורניי בראשו ולראות את הכוכבים שמהם נפלנו פעם מתפוצצים מאחורי עפעפי הסגורים.

זעקה שקטה נפלטת מתוכי כשהוא אחז בעור שלי בין שיניו, נושך בעדינות ואז בלחץ הולך ומתגבר, משחרר אותו בפתאומיות ומלקק אותו ברוך בלשונו החלקה. "הו, הו," גנחתי. **תפסיק. אל תפסיק.** דמי געש בעורקיי, זרם במהירות לכל הכיוונים, גרם לי להרגיש כאילו יכולתי לעוף. אולי באמת יכולתי. אולי שנינו יכולנו. אולי אני אפול מהקצה הזה ואקח אותו איתי כששנינו נמריא אל הרקיע, נחזור הביתה, אל הכוכבים.

כאילו קרא את מחשבותיי, זאקאי החליף את פיו באצבעותיו, מלטף ומתגרה בי, מרים את הראש ומביט אל תוך עיניי. "אנחנו שני חצאים של אותו כוכב יפהפה שנשבר במרומים. נפלנו לארץ, נפרדים, אבל כמהים להיות ביחד."

"כן," לחשתי ברפיון כשהוא הוריד שוב את הראש. לא סיפרתי לו שהמילים שהוא זה עתה אמר גרמו לו להישמע כמו התוכי של חאזיק, כי הנשמה שלי ידעה שזאת האמת. חאזיק מצא את שנינו, מנותקים ומיוסרים, והחזיר אותנו זה לזה.

זאקאי הסיר את פיו מעורי הפועם ופלטתי קריאת מחאה. הוא הרים את עצמו וטיפס מעליי על גבי משב צחוק. "אכלת אפרסמונים," הוא אמר והצליף בפטמה שלי בלשונו. "אני יכול להרגיש את הטעם." חייכתי, ידיי מוצאות שוב את צירי החומה, מייצבות אותנו, אף על פי שהפחד הראשוני שלי התחלף בהתרגשות, והרצון להרגיש אותו בתוכי היה חשוב לי הרבה יותר מהסיכון שאפול. גם הוא רצה בזה. יכולתי להרגיש אותו פועם על הירך שלי, לראות את הדם שוצף בפראות בעורק שבגרון שלו, וזיהיתי את המבט הזוגי בעיניו, את המנח העז שפיו המתוק והשובב היה נתון בו.

הוא נשך ושיחק בפטמה אחת, ואז בשנייה. עיניי נפקחו באחת

אחרי נשיכה חזקה במיוחד, והאוויר יצא ממני בנשיפה ארוכה כשהרמתי מבט אל השמיים משובצי היהלומים, מעורפלת מהתאוה שהציתה את הוורידים שלי. אש ודם הבעירו אותי מבפנים. כאב. עונג. אהבה. פחד. חיים. זאקאי נהם וחדר אליי בתנועה אחת מהירה, גרם לי להתכווץ, לגנוח ולצעוק, "כן."

כפות ידיי נעו על האבן, שרירי הזרועות שלי רעדו כשהוא השעין עליי את משקל גופו מאחר שהחומה הייתה צרה מדי בשביל לשאת את הברכיים שלו. העור בגבי נדקר כשהוא התנועע על האבן המחוספסת ששכבתי עליה, למרות גל העונג שהתרומם בתוכי – התרומם, אבל לא גבוה מספיק.

זאקאי התבונן בי, מבט מבין על פניו המשגעות. כשרגליי נתלות משני צידי החומה, הוא הגביר את הקצב, גולש פנימה והחוצה, הקולות החלקלקים של גופי נאחזו בו מתערבבים בנשימותינו המאומצות. נשמתי אוויר בשאיפות קטנות מאחר שזה כל מה שמשקל גופו אפשר לי. עם כל תנועה שלו, עפעפיו הפכו כבדים יותר והמבט בעיניו עז יותר, מבטינו התלכדו, העונג בגופי מאמיר לגבהים אדירים, שעה שריאותי זעקו לאוויר.

השמיים זרועי הכוכבים התפוצצו, נטפו אור והעיפו גיצים, ההנאה הבוערת המטירה עליי ועברה דרכי, ונשימתי האחרונה השתחררה בצעקה שכל כולה אושר עילאי. זאקאי שלח את זרועותיו מסביבי, אחז בחומה לצידי השדיים שלי והרים את עצמו כדי לאפשר לי לנשום, מטה את ראשו לאחור וגונח את הפורקן שלו, זרעו מצויף אותי.

שחררתי אחת מהידיים שלי, מושיטה אותה אליו, רוצה ללטף את פניו האהובים, אבל התנועה הקטנה הפרה את שיווי המשקל שלנו, גורמת לנו להתנודד על החומה באופן מסוכן. מבטינו נפגשו וראיתי אותו עוצר ושואף נשימה מקוטעת.

אבל אז, כחץ שלוח, הוא השתמש בזרוע וברגל שלו כדי לדחוף את צד החומה ולייצב אותנו מחדש, כשפניו ממש מעל פניי, ומשהו

פתאומי ומסוכן הופיע בעיניו. וידעתי שלשבריר שנייה, הוא שקל להרפות ממני, וליפול אחריי.

אבל באותה מהירות בה הופיעה, הסכנה בעיניו התפוגגה וצחוק תפס את מקומה. הוא הרכין את ראשו ונישק את פי ברוך. "בואי נלך למיטה, כוכב קטן."

בזמן שהוא עזר לי לרדת מהחומה, ראיתי זוהר אדום של מקטורת לצד הבית שבו היו חדרי השינה שלנו. חאזיק. עורי הצטמרר. זאקאי שאל אם אני רוצה אותו הרחק מהמבטים הפולשניים. אבל בסנדארה, מישהו תמיד צפה בנו. תמיד.

פרק 2

המטוס ירד מהשמיים, מתנודד קלות ומתיישר שוב, גלגליו נוגעים במסלול המכוסה חול, שהסתחרר מאחוריו. הוא דהר לעבר סנדארה, האט לבסוף, וקרטע עד לעצירה סופית. העקבות שהוא השאיר כבר יהיו מכוסים חול עד שהשמש תעלה בשמיים. המדבר היה רעב וחסר סבלנות, ולא היו הרבה חלקות שהוא עדיין לא טרף.

צפיתי מראש החומה, הרוח החמה מנשבת בשערי ומעיפה את הטוניקה הלבנה שלי סביב שוקיי. קול הרוח התערבב בצרחות הציפורים שחיפשו מקלט מתחת לעליו של עץ הערער היחיד בטווח ראייה. לפעמים תהיתי איך העץ הכפוף והעירום למחצה מצא את עצמו לגמרי לבר. אולי הוא היה בודד, אבל קיוויתי שהיצורים, שהתנחמו כל כך תחת חסותו, הודו לו בלחש. צמצמתי את עיני לעומת בוחק השמש על המתכת כשדלת המטוס נפתחה וירדה אל הקרקע, וילד הופיע בפתח. ילד? כמה משונה. בסנדארה אין ילדים. זאקאי ואני היינו צעירים כשהגענו, אבל היינו הילדים היחידים לפני ומאז. למה? לא היה לי מושג. אבל עכשיו... האם חאזיק שינה את דעתו? הבטן שלי התכווצה כשחשבתי על האפשרות שילד יתגורר פה. אהבתי את הבית שלי, אבל הוא לא היה מקום מתאים לילדים. במקרה של זאקאי ושלי, החוויה הייתה נסבלת מפני שהיה לנו זה את זה, אבל הילד הזה הגיע לבדו. הבטן שלי התכווצה בתחושה לא מוכרת.

צמצמתי את עיניי כשהוא דידה במורד המדרגות, רגליו הקצרות בקושי ארוכות דיין לרדת מדרגה אחת בכל פעם. משהו בצורה שלו נראה לי שונה, בלבב אותי ולכד את סקרנותי. חאזיק ניגש אליו והסתיר אותו מעיניי כשהם עלו במדרגות לצד חלקת האדמה הגדולה שהייתה סנדארה, מבני החמר העצומים שלה זוהרים תחת השמיים הכחולים וחסרי העננים, דשא ירוק כאזמרגד ועצי דקל מפוזרים ברחביה.

קפצתי מהחומה, חציתי את המדשאה בריצה ומיהרתי אל החצר הפנימית, שם נגמרו המדרגות. ברתה הייתה שם, יושבה תחת צילו של סכך רחב ולבן, זיעה נוטפת במורד צידי פניה ונאגרת בשקע מעל לחזה הגדול שלה. "מישהו הגיע הרגע", הכרזתי. "אני חושבת שזה ילד."

היא הזדקפה. "ילד?" בהתחלה היא נראתה המומה, ואז דאגה התפשטה על פניה לצד רגש שזיהיתי כפחד. היא נאבקה לקום ואני מיהרתי אליה, מושיטה לה יד כדי לעזור לה לקום. אבל ברתה צקצקה בלשונה. "זווי הצידה. אם אמעד, אני אפיל אותך איתי ואמחץ אותך כמו תפוז סיני קטנטן." היא הרימה את עצמה קדימה, זיעה נוטפת מבין קפלי הצוואר שלה. האקלים המדברי לא היטיב עם אישה כבדת משקל כמוה. משב אוויר חמוץ של זיעה ומי ורדים עלה באפי. היא ניגשה אל קצה המדרגות שחאזיק והילד עוד טיפסו בהן והציצה למטה. כשהיא הסתובבה, היא נענעה בראשה. "אני נוטה לשכוח שגדלת, בבועה, למרות... טוב, למרות הכול. זה גמר, לא ילד."

הצצתי מעבר לצד כדי לראות על מה היא הסתכלה. יכולתי לראות את שערו הסמיך והמתולתל של חאזיק, ואת שערו הבהיר יותר של... הגמד. הם כבר היו בגרם המדרגות האחרון, כמעט הגיעו למעלה. "גמד?" חזרתי על המילה.

"נמוך קומה."

נמוך קומה. "מבוגר שנוצר... קטן?"

"נכון. איך יכול להיות שאת עדיין מופתעת מהדברים שקורים

פה?"

מופתעת? לא. מסוקרנת? בלי ספק. אבל לא כי הוא היה שונה בדרך שלא העליתי על דעתי. מי הוא היה? איך הוא הגיע לפה? מה הסיפור שלו? מחשבותיי הסתחררו מהתרגשות, כפי שקרה בכל פעם שמישהו חדש הגיע.

שתינו הסתובבנו כשחאזיק והאיש הנמוך פנו אל האזור שהיינו בו. בגדיו של האיש הקטן כמעט התבלו לגמרי, ושערו היה ארוך ומלוכלך. יכולתי להריח אותו עוד לפני שהוא התקרב אליי. על פניו היו כמה חבורות, והחתך בשפתו היה בשלבי החלמה. הסל שנתלה על המותניים שלו נראה גדול מדי למידותיו, אבל אני מניחה שכל דבר היה נראה גדול מדי במקרה שלו. פניו הביעו תבוסה וסקרנות גם יחד. הוא לא היה אזוק בשלשלאות, אבל הוא לא היה חופשי. בדיוק כמו כולנו. אלא שלא היה כל צורך בשלשלאות בסנדארה. לא היה לאן לברוח.

לחיי המוכתמות היו סמוקות ממאמץ, אבל חאזיק, כהרגלו, נראה צונן ולא מושפע מהחום, כאילו הוא זה עתה שכב בצילו של עץ דקל, ולא טיפס שבעה גרמי מדרגות שהתפתלו לכל עבר תחת השמש המדברית. "אה", אמר חאזיק. "אני רואה שוועדת קבלת הפנים כבר פה. קאריס, ברתה, תכירו את אחמד."

האיש הקטן כחן את שתינו ואז צמצם את עיניו אל ברתה. "אני מבין שבכל זאת קיבלתי גזר דין מוות?"

ברתה פלטה צליל מרוגז. "יש לי בן זוג, ננס."

אחמד הסתובב אליי, אבל לפני שהוא הספיק לומר מילה, מכסה הסל שהוא נשא התרומם וראש קטנטן הציץ מתוכו. נשנקתי מתדהמה והבטתי מקרוב על היצור המשונה, עם עיניו החומות העגולות ופניו הקטנות והמצחיקות. "מה זה?" שאלתי בפליאה.

"אף פעם לא שמעת על קוף?" אחמד שאל ועיקם פנים בזעף.

"קדימה, בואו ניכנס ונכיר לך את שאר האנשים. ואז ננקה אותך."

אתה עדיין לא עולה להופיע, אבל הערב יגיע לפה מטוס בשביל האחרים," חאזיק אמר.

עוד מטוס. המטוס הזה יביא את הקהל שמגיע לצפות בנו מופיעים. הבטן שלי התהפכה, אבל רק קצת. המבטים לא מצאו חן בעיניי, אבל זאקאי היה איתי ועזר לי לחייך.

בזמן שצעדנו אל דלתות הבית הגדול, הקוף יצא במהירות מהסל, טיפס על כתפו של אחמד וזינק אל כתפי. קפצתי בבהלה וצווחתי, והקוף קפץ בחזרה אל אחמד, פולט קול גבוה כמחקה את הצווחה שלי ומותח את שפתיו מסביב לשיניו הגדולות במה שנראה כמו חיוך שובב. צחקתי כשנכנסנו דרך פתח הדלת לחלל הקריר, ואז הצעתי ליצור את הזרוע שלי. הוא קיבל את ההצעה בשמחה וליטפתי את ראשו הקטן והחום.

"קוראים לו ביבי," אמר אחמד.

"ביבי," חזרתי על השם, והקוף חייך והשמיע קול המיה חלש. "מעולם לא ראיתי קוף," אמרתי לו. "או גמד."

"אז רק כדי שיהיה ברור, הוא הקוף ואני הגמד."

צחקתי, וביבי טיפס במעלה זרועי הימנית ולאורך כתפיי, אל הזרוע השמאלית. חייכתי, מוקסמת מהיצור הקטן והגמיש, שהבעות פניו נראו לי כה אנושיות.

כמה מהאחרים התאספו בחדר הראשי שרצפתו הייתה מכוסה כריות ושולחנות נמוכים למנוחה והירגעות, כדי לפגוש את החבר החדש ביותר בסנדארה. יוסוף, גבר גבוה ודקיק שזרועותיו ורגליו נראו ארוכות מדי יחסית לגופו הקצר, נהג להופיע עם ברתה. ביחד, הם היו העכביש והזבוב, ומשום כך נהגנו לקרוא ליוסף "העכביש", אבל שמה הפרטי של ברתה, לעומת זאת, התאים לה הרבה יותר מ"הזבוב". טאל, לירי ושון היו גמישים כמו גומי ויכלו לפתל את עצמם בדרכים משונות שעוררו בי דחף לצחקק ולהירתע בעת ובעונה אחת.

וגם זאקאי היה שם, עומד בצד, נשען בנינוחות על הקיר ובוחר את

אחמד כשעל פניו הבעה משועממת. חייכתי אליו והנרתי בראשי אל הקוף שעל הזרוע שלי. הוא שלח לי חיוך בחצי־לב והסית את מבטו, הבעת פניו הופכת צוננת כפי שתמיד קרה כשהוא הביט בחאזיק. הוא שנא אותו. גם אני לא חיבבתי אותו במיוחד, אבל לא הייתה בי אותה שנאה יוקדת שזאקאי הרגיש כלפיו.

"המשפחה שלי," אמר חאזיק והחוזה בידו אל כולם. "זה אחמד. אני יודע שתקבלו אותו בברכה כפי שאתם מקבלים את כל החברים החדשים בסנדארה. הראו לו את היפהפה, עזרו לו להרגיש בבית. הכירו לו את שאר החברים שלא נמצאים פה ברגע זה." רחש של הסכמה עבר בין כולם. "טוב מאוד," אמר חאזיק. "זאקאי, היום אחר הצוהריים אמורה להיות סופת חול קלה. אתה מוכן לכסות את החלונות?"

זאקאי העיף לעברי מבט, והחזיר אותו אל חאזיק. הוא הסתובב ויצא מהחדר בלי לענות. "אני אערוך לאחמד סיור במקום," התנדבתי ברגע שזאקאי הלך, מוקסמת מביבי מכדי לוותר עליו כל כך מהר. אם זאקאי היה פה, הוא לא היה מרשה לי לעשות את זה. או שהוא היה מצטרף. אהבתי אותו, הוא היה החצי השני שלי, אבל לפעמים הוא היה יכול להיות... מדכא. מילה שמשמעותה שתלטן. אישה בשם יאנה, שהייתה בסנדארה בשנה שעברה ולמדה בבית הספר עד גיל ארבע־עשרה, לימדה אותי את המילה הזאת ורבות אחרות, והייתי גאה בשימוש שלי בה, גם אם רק במחשבותיי. זאת הייתה מילה קלה לציור, במיוחד כי זאקאי היה גדול ממני, אז ציירתי את פניו עם הבעה זועפת, מלאת מורת רוח.

"תודה, קאריס," אמר חאזיק, ואז טפח על כתפו של אחמד ונפנה ללכת. "תוודאי שהתחנה האחרונה שלכם תהיה המקלחות." "כן, אדוני," לחשתי. שמחתי גם שזאקאי לא שמע אותי מביעה כבוד שכזה כלפי חאזיק. הוא שנא כשעשיתי את זה. זה לא היה מכוער, אבל ביבי הסיח את דעתי כשהוא שם את ידיו הקטנות על פניי והשמיע קולות המיה שהיו מתוקים ומצחיקים גם יחד.

"בוא איתי", אמרתי לאחמד כשנפנית בחזרה לעבר הדלת והובלתי אותו אל החצר הפנימית בה הייתה הבאר, ששאבה ממקור מים תת־קרקעי והייתה מוקפת עצי תמרים, תאנים ואפרסמונים, שיחי מרווה מתוקי־ניחוח, וספסלי אבן לבנים שסיפקו מקום מנוחה מוצל.

"אני אבוא איתכם", אמרה בריתה והעוותה פנים, מתקשה לעמוד בקצב שלנו אף על פי שהיינו במרחק צעדים ספורים בלבד מהבניין. עצרתי והנחתי יד על הזרוע שלה. "תישארי פה ותנוחי. אני בסדר." אם היא דאגה לביטחון שלי עם אחמד, היא לא הייתה צריכה. לא רק שהוא היה מחצית ממני בגודלו, הוא גם נראה כאילו הוא בקושי אכל במשך הרבה מאוד זמן. הוא נראה כמו ילד רחוב. רבים מהאנשים שבאו להופיע בסנדארה היו ילדי רחוב, לפחות בעברם. חסרי בית ומורעבים, תמיד נלחמים על הארוחה הבאה שלהם. מי שהיה "שונה" חי חיים מאוד קשים בפורא־סטאן, על פי מה שנאמר לי. הייתה גם האפשרות שאחמד נכנס לחובות ונזקק לכסף של חאזיק כדי לצאת מהם. חלק מהאומנים שאלה היו הנסיבות שלהם נשארו בסנדארה שנים – מכיוון שהחובות שלהם היו גדולים יותר, הנחתי – שעה שאחרים הרוויחו את החופש שלהם במהירות. פעם אמרתי לזאקאי שדומה שהיה קשה יותר לאומנים הפופולריים יותר במשפחה שלנו להרוויח את דרכם אל מחוץ לסנדארה. הוא אמר שזה מפני שהחישובים שחאזיק עשה היו לטובתו שלו, אבל לא ידעתי מספיק על חשבון – חוץ מהעובדה שהוא עסק במספרים שתיארו כמויות – כדי להעיר על כך.

"טוב", אמרה בריתה והעבירה את מבטה החשדני ממני אל אחמד, "בסדר." היא שיפדה את אחמד בעיניה הירוקות העמוקות. "שים לב למה שאתה אומר. קאריס חיה בסנדארה רוב חייה. היא... חיה בבועה." "אני מבין", אמר אחמד.

"ברתה", גערתי בה. אף אחד בסנדארה לא באמת חי בבועה, הדבר היחיד שהיה מוגן פה מהעולם החיצוני היה המיקום שלנו. אומנם לא

זכרתי הרבה מהמקומות האחרים שגרתי בהם, אבל שמעתי סיפורים מהאחרים וידעתי שהחיים שלנו פה רחוקים מלהיות נורמליים. הבנתי יותר משהיא חשבה שהבנתי. חווינו קשיים והשפלות. אבל היה לנו גם מזל, במובנים מסוימים.

בכל זאת, ברתה הייתה מגוננת. היא הייתה כמו האימא של כולנו, אבל כנראה במיוחד במקרה שלי. כשהתחלתי לדמם, לפני שלושה קיצים, ברתה לימדה אותי מה לעשות ואמרה לחאזיק שאני צריכה גלולות קטנות ולבנות שימנעו מתינוק לגדול לי בבטן. וגם אני גוננתי עליה, כי היא נזקקה לעזרה מפאת הגודל שלה. לא מפני שהיא אכלה יותר משאר האנשים פה. לא חשבתי שחאזיק היה משאיר אותה בסנדארה אם זה היה המקרה. אבל היא הייתה מאוד פופולרית בקרב הצופים. כה פופולרית, עד שלעיתים קרובות אנשים שילמו כדי שהיא תבלה איתם זמן לבר. זאקאי אמר שכנראה יש לה מחלה שגרמה למצבה, והנחתי שהוא צדק, אז ריחמתי עליה, במיוחד כשראיתי אותה מתקשה לחצות את החצר כדי לשבת בצל. או כשחאזיק קרא לה בכינויים אכזריים ולגלג עליה כי היא הזיעה בכל פעם שנעמדה על רגליה הנפוחות.

"איך הגעת לסנדארה?" שאלתי כשליוויתי את אחמד מסביב לארבע פינות הנכס המפואר. הראיתי לו את החצר הפנימית והבאר, את עצי הפרי ומטע הזיתים, את דיר העיזים, את חדרי המגורים שרצפותיהם היו מכוסות כריות משי בגוונים של אבני חן ורשתות לבנות שקופות, ואת המבנה הגדול שניצב בצד המתחם והכיל את חדרי ההופעות. החדרים האלה היו מכוסים שטיחי קיר וברדים אדומים מהודרים שנתלו מכל קיר. ביבי נשאר לשבת על הזרוע שלי, מלטף לי את השיער. אחמד הסתכל על הבמה בחדר שהיינו בו ועל פניו הבעה מסתורית. "אבא שלי לא רצה אותי כשנולדתי. שרדתי רק תודות לאהבה של אימי. כשהיא מתה, נזרקתי לרחוב." מלנכוליה הבזיקה בפניו וליבי התאבל על המחזה שעלה בדמיוני. הוא נאנח ושלח את ידו וליטף לביבי את הראש. "זכיתי בביבי בהימור עם מלח שיכור."

"מלח?"

הוא צפה בי בדממה לרגע. "גבר שמפליג בימים. שמעת על
הים?"

"כמובן. מרחבים אדירים של מים. כמו המדבר, רק... רטוב."

הוא צחק, אבל הנהן. "כן."

"אתה יכול לספר לי על המקומות האחרים האלה? היית שם?"
לא יכולתי לדמיין מקומות אחרים, אפילו לא את פוראסטאן, המקום
שתיארו בפניי, שממנו הגיעו כמה מחברי המשפחה שלנו.

משמעות המילה 'פוראסטאן' בשפת המדבר הייתה, ארץ חיצונית.
התגוררתי שם פעם, כמו זאקאי, אף על פי שזיכרונותיי המעורפלים
לא היו מלאים ברעב ובכאב שמילאו את זיכרונותיו. חאזיק הציל
את שנינו מסבל בטוח ומוות אפשרי, והביא אותנו לסנדארה. אבל
כמו בכל מקום, היה עלינו לשלם את המחיר. אפילו בין אלה שזכו
לחיות בפאר, היו כמה שהשתוקקו לחירות, שנמשכו לכאוס של ארץ
אלימה ומוכת-עוני. אבל אני העדפתי את ההרגשה המוכרת ואת
תחושת הביטחון בבית היחיד שבאמת זכרתי, במקום היחיד שהבנתי.
כשעצמתי עיניים, עוד יכולתי לראות את התריסים הירוקים, אבל זה
הכול. לא משנה כמה ניסיתי, לא יכולתי לראות מעבר להם. כבר לא
יכולתי להרגיש את המקום שהייתי בו קודם.

"לא. אבל... אולי בפעם אחרת."

"בסדר", אמרתי, מאוכזבת.

"ביבי", אמר אחמד בהינף אצבע. ביבי זינק מהזרוע שלי ונחת על
הרצפה. "תרקוד", הוא הורה לו, וביבי הניע את גופו הקטן, כתפיו
מקפצות והוא גורר את כפות רגליו במין תנועה מצחיקה ומחייך.
צחקתי באושר ואחמד צחק קלות ומחא כפיים, ובתגובה ביבי הפסיק
לרקוד וקד קידה קטנה.

"לימדת אותו לרקוד?"

"כן, הופענו ברחוב תמורת כסף קטן. לרוע המזל, הייתי מאוד,
מאוד חולה. בבית החולים לא הסכימו לטפל בי בלי כסף. לפני

שידעתי מה קורה, חאזיק הופיע ואמר לי שהוא ישלם על רופא, אבל שאהיה חייב לו. "הוא השתתק. "אם אני אמות, ביבי ימות", הוא אמר בשקט, "אז הסכמתי."

קימטתי את המצח. "אני מבינה." מחשבותיי נדרו. ידעתי שלחאזיק היו אנשי קשר בערים מחוץ לסנדארה. ככה הוא פרסם את המופעים בפני אלה שצפו בנו, בפני הגברים שהגיעו במטוס והתעופפו בחזרה אל השמיים. "אתה חושב..." שאלתי, מהרהרת בקול, "שלחאזיק יש אנשי קשר ... ש..."

"שמוצאים אנשים כמונו?" אחמד השלים את השאלה.

אנשים כמונו. ידעתי שהיינו שונים, אבל לא ידעתי עד כמה... יוצאי דופן היינו. אלה שצפו היו לפעמים שמנים, ולפעמים שעירים, עם עיניים קטנטנות או אפים גדולים, או צלקות אדומות ועמוקות שנחרטו בלחיהם. אבל מעולם לא ראיתי מישהו נמוך קומה, או מישהו שזרועותיו ורגליו היו ארוכות מדי יחסית לגוף שלו, או נער ונערה שנראו כמו שני חצאים של אותו הכוכב. "כן", לחשתי. "אנשים כמונו." בלעתי רוק, והרגשתי כאילו אין מקום בצלעות שלי.

הוא משך בכתפיו. "אני מניח."

הוא הושיט את זרועו וביבי טיפס עליה, מפהק פיהוק רחב. חייכתי.

"הוא עייף."

"שנינו עייפים."

"טוב", אמרתי בשמחה, "אתה תישן טוב הלילה. חאזיק אמר

שאתה עדיין לא אמור להופיע."

הוא נראה מוטרד כשהסתובבנו ויצאנו מהבניין. "אני יכול לשאול

אותך שאלה?"

"כמובן."

"הנער, זה שנראה כמוך, הוא ... בן הזוג שלך?"

חייכתי. "כן." הוא לא היה רק בן הזוג שלי, הוא היה כל עולמי.

"אז ... את מופיעה רק איתו?"

"נכון." הייתי שייכת לזאקאי, ולו בלבד. לא סיפרתי לו שהיינו שני

חצאים של אותו הכוכב. לא ידעתי למה, אבל את הפרט הזה שמרתי לעצמי. "אני אראה לך איפה המקלחות", אמרתי. "ואז אני אראה לך איפה אתה תישן. אני חושבת שהחדר ייראה לך... מפתה." הוא העיף לעברי מבט ופלט צחוק חד שהפך לכחכוך בגרון. "אין לי ספק," הוא אמר.

אחרי שנפרדתי מאחמד וביבי, התחלתי לצעוד בחזרה אל החצר, אבל כששמעתי את קולו של זאקאי מגיע מאחורי הבניין הראשי, שם התגורר חאזיק, הסתובבתי לכיוונו.

החלונות עוד היו פתוחים והכיסויים הלבנים התנופפו ברוח החמה והיבשה. עמדה להיות סופת חול, בדיוק כמו שחאזיק אמר.

"אבל אנחנו מופיעים כבר ארבע שנים!" זאקאי אמר. "כבר הרווחנו את כרטיס היציאה שלנו מסנדארה ויותר!"

"זאקאי," אמר חאזיק. הוא נשמע עייף ומרוגז גם יחד, ואף על פי שלא יכולתי לראות אותו, יכולתי לדמיין אותו מלטף את השפם העבה והשחור שלו, כפי שהוא נהג לעשות. "כבר דיברנו על זה לא מעט פעמים. לא הייתי טוב אליך? לא הצלתי אותך מהרחוב? מרעב ומחלות, מהשפלה שאין לך את הידע או היכולת להעלות על דעתך? החוב שלך אליי גדול, ועדיין לא שילמת אותו במלואו. כבר אמרתי לך שאם תסרב להצעות מלקוחות, השכר שלך יהיה קטן."

"אף אחד אחר לא ייגע בה," זאקאי נהם. "לפעמים הם מציעים כסף גם עליך. בדרך כלל הם רוצים את שניכם ביחד."

"לעולם לא," זאקאי סינן ועיניי נפערו מצידו השני של החלון, בתגובה לארס בקולו.

"בסדר גמור, אבל אתם רק מתבגרים עם כל שנה שעוברת. בניגוד לשאר האנשים פה, הערך שלכם טמון ביופי שלכם, ויופי הוא בר-חלוף. אם היה לך שכל, היית מנצל אותו."

"עוד כמה זמן?" זאקאי דרש לדעת, מתעלם מההערה של חאזיק.

"עוד כמה זמן עד שהחוב שלנו ישולם במלואו? עד שתטיס אותנו מהמדבר הזה?"

"טוב, החישובים מסובכים. הינה, אני אראה לך את סיכומי המספרים. הייתי מסביר לך הכול, שורה־שורה, אם היית מבין את המספרים."

שמעתי נייד נקדע ואת פרץ הצחוק של חאזיק. "או שלא," הוא אמר, ושמעתי את השעשוע בקולו.

"תסביר לי מה אנחנו חייבים לך בזמן," זאקאי אמר.

"אני לא יכול לעשות את זה בלי לדעת כמה כסף ההופעות שלכם יכניסו בעתיד. האורחים משלמים בהתאם. לפעמים הם מתרשמים... מתעניינים ומתרגשים, ולפעמים לא. תחשוב על קאריס. היא בחורה שמחה. היא אוהבת את הבית שלה. אתה מוכן לחשוף אותה לרעב ולסבל? אתה עוד זוכר את ההרגשה, נכון, ילד?"

"היא נאיבית," הוא אמר, ואני נרתעתי לאחור בעלבון. זאקאי נאנח כאילו הוא הרגיש את הפצע שהוא פער בתוכי, אפילו מבעד לקיר, אף על פי שהוא לא ידע שאני שם.

"קאריס היא... קאריס." מה זה היה אמור להביע? לא הייתי בטוחה, אבל המילים בכל זאת פגעו בי. לא אהבתי את המחשבה שהוא הסתיר מפניי סודות. התקרבתי כשהוא לחש משהו שנגמר במילים, "... עוד יותר מיום ליום."

"אין לך שום דבר לחפש מחוץ לסנדארה," אמר חאזיק, קולו ברור יותר כשהרוח השתתקה לרגע. "פעם לא היית יותר מעכברוש ביבים מוכה־פרעושים. קח את מה שאני נותן לך ותגיד תודה. אם אכפת לך מקאריס, אם אתה רוצה להגן עליה, אתה תקשיב למה שאני אומר לך."

התקרבתי לחלון עוד יותר, אבל הרוח התחזקה שוב וחול התחיל להסתחרר ולחוג סביב, ופרצי הרוח האיצו והחלו לחטוף את המילים שהם אמרו.

"עוד שישה ירחים. ושנינו מתחילים ללכת מפה," זאקאי איים.

"אתם תמותו אם תעשו את זה," חאזיק ענה.
שמעתי את קול צעדיו של זאקאי מתקדמים לעבר הדלת ופניתי
לברוח, כדי שלא ידע שהאזנתי להם, אבל לא לפני ששמעתי אותו
אומר, "אנחנו כבר גוססים. לפחות ככה, נמות חופשיים."

פרק 3

סופת החול הרחיקה את הלקוחות, ועל כך הייתי אסירת תודה. באותו לילה, כשנכנסתי למיטה, זאקאי כבר היה שם, עיניו נשואות אל התקרה, זרועותיו מכופפות מאחורי ראשו.

התהפכתי על הבטן והתרוממתי על המרפקים, מרימה אחת מידיי כדי להחליק את הקמט בין הגבות הכהות שלו. הבעת פניו התרככה והוא לכד את מבטי. "אתה כועס," אמרתי.

הוא נאנח והסיט את מבטו. "רבתי עם חאזיק." לא ציינתי את העובדה ששמעתי את הריב, אלא שאלתי, "על עזיבה?" כי זה תמיד היה מקור המרידות שלו כלפי חאזיק, אי שביעות הרצון שלו מהחיים שלנו.

הוא נהם קלות. "הוא לעולם לא ייתן לנו ללכת, לא כל עוד אנחנו מרוויחים מספיק כדי להפוך אותו לאדם עשיר."

חשבתי על חדרי הצפייה, על העיניים התאוותניות שננעצו בנו, ותהיתי כמה מהגברים ההם שילמו כדי להיות שם. "יש לנו את כל המותרות שאנחנו רוצים," לחשתי, מנידה בראשי אל שמיכת הפשתן שכיסתה חצי מהחזה החום והשרירי שלו, אל הכריות שהקיפו אותנו, "מצעים איכותיים, אוכל טעים לאכול, גג חזק שמגן עלינו ממזג האוויר." מבטי עבר אל החלון, שנסגר מפני החול שהסתחרר בחוץ

והפך לענני אבק. לרגע, שנינו רק הקשבנו. הסופה הייתה עדינה הלילה, אבל גרועה משחאזיק חשב שהיא תהיה.

בימים אחרים, החול התנועע בפראות, התעורר לחיים, התפתל סביבנו עד שהרגשנו כאילו הוא יפשוט את הבשר היישר מעצמותינו. ברגעים כאלה הפכנו עיוורים, הרכנו ראשים לעומת הגרגרים הקטנטנים שהתאגדו לכדי צבא לבן שהיה חזק מדי להיאבק בו. "מותרות", זאקאי חזר על המילה בקול עייף. "כן", אמרתי.

הוא סובב אליי את ראשו, בוחן אותי. "זה נחמד, כוכב קטן. אבל מותרות זה לא הכול."

נשכתי את השפה. "אני יודעת", עניתי, כי באמת ידעתי את זה. היינו לכודים בסנדארה, הבנתי את זה. היינו משועבדים, אבל לא הייתי בטוחה מי הרוויח מהסידור הזה יותר. היינו שבעים. היינו מוגנים. לא היינו שם בחוץ לבדנו, בחול. היה לנו זה את זה, ואולי יותר מלרוב האנשים. הפקתי מזה את המרב, כי איזו ברירה אחרת הייתה לי? מה עוד היה שם בחוץ? "אבל בפורסטאן יש עוד הרבה סוגים של סבל, אנחנו יודעים את זה מהזיכרונות שלנו ומהעובדה שאנחנו לא שומעים שוב מאלה שחוזרים לשם." כבר כמה פעמים, אחד מחברי המשפחה עזב את סנדארה אחרי שהוא שילם את חובו, מבטיח שהוא ימצא דרך ליצור איתנו קשר, יודיע לנו שהוא הגיע למקום בטוח, שהוא ישלח לנו ציור של המקום, מאחר שלא יכולנו לקרוא מכתבים, אבל שום דבר מעולם לא הגיע. "אולי חאזיק הורס אותם", אמר זאקאי.

"אבל למה?"

הוא הסיט את מבטו. "כי הוא נחש."

"כן, הוא נחש. אבל... הוא לא לגמרי רע. הוא מכריח אותנו להופיע. אבל הוא גם מרשה לנו לבחור את הגבולות שלנו", אמרתי, חושבת על מה שהוא אמר לזאקאי מוקדם יותר, על הלקוחות שהציעו כסף על אחד מאיתנו או שנינו ביחד. לחאזיק היו שומרי ראש שהסתובבו

בשטח ו-וויידאו שהלקוחות לא עושים דברים שאסור להם לעשות. הוא היה יכול להכריח אותנו לעשות כל מה שהוא רצה. "הוא בטח עושה אותו דבר בשביל האחרים." מעולם לא דיברתי על ההופעות עם ברתה, או עם העכביש, או עם אף אחד אחר, אפילו לא עם אלה שבאו והלכו. בסנדארה היה הסכם שבשתיקה שאפשר לכולנו לא לחשוב על זה כל עוד זה לא קרה, אבל אף אחד מהם לא הוכה ודבר לא נכפה עליהם. הם כמו השלימו עם העובדה שהיו להם חובות, גם אם הם לא היו להוטים להחזיר אותם. הם נתנו מעצמם לסנדארה, וחאזיק נתן להם את השאר.

כעבור דקה, זאקאי דיבר. "שמעתי את חאזיק מדבר עם אחד הלקוחות פעם. הוא אמר שהכריחו את אחותו לעבוד בשביל גבר שמכר אותה לאנשים אחרים כשהיא הייתה רק ילדה ושזה שבר לאימא שלו את הלב. הוא אמר שבגלל זה הוא לא נותן לאנשים לקנות אותנו."

הייתי את הראש. "בעינינו אנחנו עדיין ילדים?"

הוא משך בכתפיו. "אולי לא אני, אבל את כן."

העברתי מבט על הפנים שלו. לפעמים, זאקאי רמז על כך שהוא מבוגר ממני. לא הייתי בטוחה אם זה היה נכון, אם כי הגוף שלו צימח שיער לפני הגוף שלי וקולו העמיק שנים אחדות לפני שהתחלתי לדמם. הרמתי את היד שלי והעברתי את מפרקי האצבעות לאורך הלחי המחוספסת שלו, שהייתה כה שונה מהלחי שלי ובכל זאת מוכרת בדיוק כמוה.

הוא התהפך ופנה אליי, מתרומם על אחת מזרועותיו ומסתכל עליי. "אהבה היא מותרות בעיניך, כוכב קטן?"

חשבתי על זה. "כן," אמרתי, חושבת על שאר האומנים בסנדארה. הם סבלו זה את זה, חלקם אפילו חיבבו זה את זה, חשבתי, כשנזכרתי בברתה ובעכביש. אבל האהבה שלהם לא בערה בלהט ובזוהר כמו שלנו. אפילו עכשיו, במיטה שחלקנו מזה שנים כה רבות, יכולתי להרגיש את גופי מתרכך ונרטב כשעיניו הכהות של זאקאי עברו מפני אל שדיי, שהיו צמודים למזרן שעליו ישנו. ריגוש עבר בי ממבטו

בלבד, נשימתי האיצה, הפטמות שלי התהדקו עד כאב שידעתי שרק הפה שלו יפיג. רציתי אותו. תמיד רציתי אותו.

עיניו העמיקו, הפכו שחורות עוד יותר מלילה בלי ירח, מגעו בער כמו שמש בצוהריים. "אני אוהב אותך," הוא אמר. "אותך, קורנת ורכה. את המשמעות שלי." חייכתי כשהוא הפך אותי ולמדנו מהרוח, מתגלגלים ונוסקים, עפים כה גבוה עד שהגענו עד לכוכבים שמהם באנו.

שעה שצנחתי בחזרה ארצה, אחרי שכל טיפה של כוח התנקזה מאיבריי, קלילה כמשב רוח עדין, עצמתי עיניים. ובדיוק כשעמדתי לשקוע בשינה, שמעתי את זאקאי לוחש, "הו, כוכב קטן, אמות אם האהבה שלי גרמה לך כאב."

פרק 4

כעבור חצי ירח, גבר גבוה ומוצק כחומה בשם בָּרַל הגיע לסנדארה, כששניים משומרי הראש של חאזיק שומטים את השלשלאות שריסנו אותו על הטיסה לפה בלכתם, מתנערים ממנו וממלמלים, "פרא אדם". מתברר שלענק הייתה נטייה לפרצי אלימות ללא התגרות וברגעים אקראיים שאף אחד לא היה יכול לצפות או להבין. כשהבטתי בעיניו העקומות והכחות, שאחת מהן פנתה לכיוון שונה לגמרי מהשנייה, ובחנתי את המצח הנמוך שלו, לא התקשיתי להאמין בזה. היה בו משהו לא תקין, משהו שבכלל לא היה קשור לגוף שלו, אלא למוח מעוות ונפש ריקה. הוא דמה לתימרת אבק שמופיעה ביום בהיר ושמש. לא רואים אותה עד שהיא כבר מקיפה אותך, אבל בכל זאת אפשר להרגיש אותה מגיעה. האווירה משתנה, העור שלך מעקצץ, ואז **בום!** אתה נוחת על הגב.

"זה יהיה בן הזוג שלך למופע," אמר חאזיק לאחמד כשהוא הציג אותו בפני הקבוצה, מוציא משהו מאחורי גבו וקושר אותו ברפיון מסביב לצווארו של אחמד. זאת הייתה רצועה. הוא נתן את הקצה לברל, שהטה את הראש והסתכל עליה בעניין ובבלבול. אחרי רגע, הוא חיך, חושף שיניים קטנות ועקומות וחניכיים גדולות מדי. "עכשיו אתה הקוף המרקד," אמר חאזיק וצחוק חזק בעבע מתוכו כשהוא התרחק. "תנסה לא להרגיז את הארון שלך."

הבטן שלי התהפכה למראה המבט על פניו של אחמד. זאת הייתה תערוכת של פחד וזעם שעד כה ראיתי על פניו של מישהו אחד בלבד – זאקאי.

מאוחר יותר, מצאתי את האיש הקטן בחצר הקטנה מאחורי הבית. התיידדתי איתו במהירות וחיפשתי אותו מדי יום כדי לבלות עוד זמן עם ביבי, שאותו לימדתי טריקים בנוסף על אלה שהוא כבר ידע. החצר שאחמד ישב בה עכשיו לא הייתה מוקפת עצי פרי ולא הייתה בה באר פלאית, אבל הבית הטיל עליה צל והיא השקיפה על המדבר רחב הידיים, המשתנה תמידית. וחאזיק אף פעם לא ביקר פה. היא הייתה פשוטה ומבודדת מדי בשבילי. הוא העדיף את האזורים הפורחים והפתוחים בהם בני המשפחה שלו יכלו לנעוץ בו מבטים מלאי קנאה ופחד.

שילבתי את ידיי, לא בטוחה מה להגיד, צער עולה בחזי למראה הקולר שעוד היה כרוך מסביב לצווארו – תזכורת צוננת וכבדה לפרא האדם ששלט בו. לפני שיכולתי להחליט מה להגיד קודם, ובלוי להסתובב אליי, אחמד דיבר, "ידעת שבחול יש גאות ושפל, בדיוק כמו באוקיינוס?"

"אף פעם לא ראיתי את האוקיינוס," אמרתי. "רק שמעתי עליו. אתה יכול לספר לי עוד?"

הוא השתק לרגע והביט לעברי כשהתקרבותי ונעמדתי לידו, מצביעה על ספסל ליד הקיר, שיכולנו לשבת עליו.

אני התיישבתי ראשונה והוא הצטרף אליי. הוא נעץ בי מבט במשך כמה שניות, והרגשתי נבוכה. "איפה שמעת על האוקיינוס, קאריס?" הוא שאל לבסוף.

"מדון, הנער בעל פני הכלב. הוא היה פה רק שנים-עשר ירחים מלאים עד שהוא החזיר את החוב שלו לחאזיק. אבל הוא גדל בבית ליד הים והוא סיפר לי על הגלים, המלח והדגים הענקיים ושאר היצורים שחיים במים, ששונים מאלה שכבר הכרתי." הוא סיפר לי גם על החיילים שהגיעו בלילה והרגו את בני המשפחה שלו לנגד עיניו,

ועל איך שחאזיק מצא אותו מאוחר יותר, על סף מוות, גופותיהם של יקיריו נרקבות על הרצפה. עדיין עבר בי רעד כשחשבתי על זה. ליבי עוד כאב כשדמיינתי את עיניו הרדופות של דורן כשהוא נזכר בחיילים שואגים מצחוק למראה פניו מכוסות השיער, שעה שהוא גסס על הקרקע.

"במדבר אין דגים," אמר אחמד. "איך את יודעת עליהם?"
 "לפעמים, חאזיק מביא אוכל מהים, קפוא ומוקף בקרח, כדי להגיש אותו ללקוחות בארוחת הערב. פעם, הם לא סיימו הכול וחאזיק אמר שאנחנו יכולים לאכול את שאריות השרימפס והלובסטר."
 הוא שוב אמד אותי במבטו. "אה. אני מבין. היה לך טעים?"
 קימטתי את המצח. "לא אכלתי אותם. זאקאי אמר שעדיף שלא נחווה משהו שכנראה לעולם לא יהיה לנו שוב."

הבעה משונה השתלטה על פניו. "הם מגוננים עלייך מאוד, נכון?"
 חשבתי על זה, קצת נבוכה, כמו ילדה קטנה. "אני מניחה. אני חושבת שהם עושים את זה כי הם לא רוצים שהידיעה על הטרגדיות שמתרחשות מחוץ לקירות האלה תפגע בי." החוויתי בידי לעבר מחסום האבן. "הם עושים את זה מאהבה, אבל..."
 "אבל את אוהבת סיפורים, נכון קאריס? אפילו סיפורים רעים. את מבקשת ידע ממי שמוכן לתת לך אותו. ואת לא מספרת לאף אחד, אפילו לא לזאקאי."

הסמקתי מבושה, אבל הנהנתי חדות. זה היה כאילו האיש הקטן הביט היישר לתוך הראש שלי ושלף מתוכו את כל סודותיי. באמת ביקשתי ידע. רציתי סיפורים. כן, אפילו את הרעים, ואולי אותם במיוחד. ובכלל לא ידעתי מדוע רציתי דברים כאלה.
 אחמד הסתכל שוב על המדבר. "יש הזדמנויות לאסוף ידע, אפילו בסנדארה," הוא לחש.

"כן," אמרתי. שעה שלא חשקתי בחירויות שזאקאי רצה, בכל זאת הייתי סקרנית מאוד לשמוע תיאורים של דברים שמעולם לא חוויתי, והוקל לי כשאמרתי את זה בקול. רציתי שיהיו לי בראש סיפורים

ותמונות, כמו חזיון הלוויתן הכחול הענק שדורן תיאר בפניי, חיה שלדבריו הייתה גדולה עוד יותר מסנדארה, אף על פי שידעתי שזה לא יכול להיות נכון. "אתה יכול לספר לי עוד על המקום שאתה הגעת ממנו? על העיר והעצים? על הבתים? היו שם בתים עם תריסים ירוקים? אתה יכול לספר לי על הריחות שהיו שם?"

הוא הביט לאחור, חיוכו דועך ומבט שלא יכולתי לתאר עולה בעיניו. "ואם הייתי מספר לך יותר מזה? ואם הייתי מלמד אותך לקרוא?" הסתכלתי עליו וליבי החסיר פעימה. "לקרוא? אותיות?" "כן," הוא אמר. "ומספרים. מתמטיקה."

"אתה יודע את הדברים האלה?" כמעט כל מי שחי בסנדארה מעולם לא למד לקרוא או לכתוב. הם הגיעו ממקומות שבהם דחו אותם או התעלמו מהם, היו נטל למשפחותיהם המתקשות שגידלו יכולים למחייתן ולא היה להן צורך בפיות שרק אוכלים ולא תורמים למאמץ. אחדים מהם ידעו כמה אותיות, ואחרים, כמו יאנה, לימדו אותי את משמעות המילים שבהן השתמשו בשיחות, אבל הם בדרך כלל לא הסכימו ללמד אותי, בטענה שחאזיק יעניש אותם ולא ייתן להם אוכל אם הם יעשו את זה.

"כן. אבל לא גיליתי לחאזיק שאני יודע. אימא שלי לימדה אותי. היא הייתה מאוד חכמה," אחמד אמר.

העפתי מבט לאחור, מצפה לראות את חאזיק עומד בשולי החצר, מאזין לנו, אף על פי שמעולם לא ראיתי אותו פה. "חאזיק, הוא –" "לא צריך לדעת," הוא אמר, עיניו מצטמצמות קלות.

זאת הייתה מעין נקמה, אם כן? על... ברל והרצועה? בכל זאת... איך בדיוק הוא ילמד אותי? "אין פה ספרים. ויש מעט מאוד כלי כתיבה או נייר." הסתתי את מבטי כשחשבתי על העט שלקחתי מהשולחן של חאזיק פעם, כשהוא לא הסתכל, ועל המחברת שנפלה מכיסו של אחד האנשים שבאו לצפות בנו מופיעים. אבל במחברת נשארו רק כמה עמודים ריקים, ומאוד גוננתי עליה. שמרתי בתוכה את כל הסודות שלי.

אבל אחמד נענע בראש כאילו דבריי היו חסרי חשיבות. "הגנבתי לפה ספרים. בתחתית הסל של ביבי. ואני לא צריך דיו או נייר. יש לי לוחות של חול," הוא אמר, מעביר את כף הרגל שלו על שכבת החול שהרוח העיפה מעבר לחומה ופיזרה על רצפת החצר. עיניי נקדעו לרווחה ובלעתי רוק. "יש לך ספרים," חזרתי על דבריו. "וסיפורים כתובים?" אהבתי את הסיפורים שברתה סיפרה לי מהזיכרון, אבל כבר שמעתי את כולם והשתוקקתי לעוד. "כן."

"אני אצטרך לספר לזאקאי." יכולתי לשמור חלק מהמחשבות שלי לעצמי, גם זאקאי עשה את זה. אבל משהו כה חשוב? איך אצליח להסתיר את זה מהחצי השני שלי? "עדיין לא. יש לי הרגשה שזה לא ימצא חן בעיני זאקאי." הוא הפנה את מבטו אל המדבר, שם השמש הכתומה והבוערת נישקה את החול החום-צהבהב המשיי. "ואני מבין אותו. במובנים מסוימים, זה מעשה אכזר," הוא לחש. "מה?" שאלתי, מבולבלת. הוא הסתכל לי בעיניים. "לימודים. ידע." הטיתי את ראשי. "למה?" "כי," הוא אמר בשקט, "אחרי שאלמד אותך, לעולם לא תוכלי להסתפק שוב בסנדארה."

נפגשתי עם אחמד בשעות אחר הצהריים בחצר הקטנה, שעה שזאקאי אימן את השרירים שלו, בעזרת ציפיות הכריות שהוא מילא בחול והסתיר מפני חאזיק. כששאלתי את זאקאי מדוע הוא עשה את זה, הוא אמר שהוא רוצה להיות מוכן, למקרה שיום אחד הוא יצטרך להילחם. "להילחם במי?" שאלתי בוקר אחד, בזמן שהוא הרים את שקי החול מעל לראשו, שרירי הזרועות והחזה שלו נמתחים

ולוכדים את מבטי. ידעתי שהשאלה היא הוכחה לכך שאני נאיבית בדיוק כמו שזאקאי אמר. שמעתי על החיילים שהרגו את משפחתו של דורן, על הגברים שבעטו בעכביש והשאירו אותו שבור ומוכה ברחוב, עד שחאזיק הציל אותו והביא אותו לסנדארה. והבחנתי גם בניצוץ המרושע בעיניו של חאזיק, ולאחרונה, התחלתי להריח את השקרים שזמזמו סביבו כמו חרקים הנמשכים לאחוריה של עז, אף על פי שלא ידעתי בדיוק לגבי מה הוא משקר. ראיתי את הבזק האלימות בעיניהם של שומרי הראש שלו כשאחד הלקוחות שתה יותר מדי או התווכח עם חאזיק על כסף. הייתה סיבה טובה להתכונן לקרב בסנדארה. אבל לא ידעתי מי בדיוק היה האויב העיקרי של זאקאי. הוא לא ענה לי, אבל מהריכוז הנוקשה על פניו, ידעתי שהוא האמין שהוא יצטרך להילחם בקרוב.

מעולם לא הסתרתי מפניו שום דבר, והמעשה מילא אותי בעצב וחרטה, אבל גם במין... ריגוש משונה. שום דבר מלבד המחשבות שלי אף פעם לא היה רק שלי, אף על פי שזאקאי אהב לספר לי שהוא יכול להסתכל עליי ולדעת בדיוק על מה אני חושבת. אולי זה היה נכון, אבל בכל מקרה לא חשבתי שרציתי משהו שיהיה רק שלי, אך ברגע שחוויתי עצמאות מהי, אהבתי את ההרגשה. לא ידעתי אם זה היה טוב או רע, אבל ידעתי שגם לזאקאי היו סודות משלו, סודות שלא יכולתי לקרוא, מחשבות שהפכו את המבט בעיניו למרוחק ואת הבעת פניו לקודרת.

ועכשיו גם לי היו סודות.

בתוך זמן קצר, אחמד לימד אותי את כל האותיות, הן בשפת המדבר והן בשפתם של הגברים האחרים שביקרו בסנדארה – אנגלית – שאת שתיהן חאזיק התעקש שנדע כדי שנוכל לרצות את כל האורחים שלנו. בלילות, מאושרת מעצמי ומהיכולת החדשה שלי, השתמשתי באותיות כדי לבטא בקול את הציורים שציירת, כדי לזכור את שמותיהם של אלה שצפו בנו.

בנוסף, גם חיברתי את הסיפורים שאספתי במילים. נכון, לא ידעתי

לכתוב הרבה מילים, אבל שילבתי בין האותיות בדרכים שיכולתי להבין, ובעיניי, המילים הפיחו חיים בציורים.

ניסיתי ליצור מילים על אימא ואבא של דורן ועל הלווייתן הכחול הענק. ביטאתי בקול כל מיני תיאורים שונים לייסורים בעיניו של דורן, לאופן שבו הוא כיווץ את כפות ידיו, לרעד בקולו כשהוא דיבר על המשפחה שלו.

כשלמדתי עוד, כתבתי על אורי הביישן, עם כפות הרגליים ההפוכות, ועל דינאטי היפהפייה, שעורה ושערה לבנים כמו פשתן מולבן ועיניה ורודות וסמוקות כמו הזוהר הראשון של השחר העולה. אהבתי ללמוד. הרגשתי כאילו המוח שלי לפתע נפנה לעבר אור חזק, ואט־אט, השפה הפכה למובנת יותר, ואפילו ניתנת לכתובה. הרגשתי חיה. נרגשת. כאילו המילים מאז ומתמיד נועדו להיות חברותיי.

אחמד אמר שיום אחד אני אדע די מילים למלא מחברת שלמה.

יום אחד.

לפעמים, אחמד חיך כשהוא עזר לי לקרוא את הסיפורים בספרים שהוא הבריח לסנדארה בסל של ביבי, צוחק בחביבות משגיאות ההגייה שלי, אבל בימים אחרים, הוא ישב לידי, עגמומי ושקט, בזמן שנאבקתי לקרוא משפט אחד, ועוד אחד. אלה היו הימים שרדפו לילות של הופעות, כשאלה שצפו בנו הגיעו לסנדארה. ימים שרדפו לילות שבהם זרקאי ואני שמענו את זעקות הכאב מהחדר הסמוך, ואת שאגות הצחוק של הצופים מייד לאחר מכן, כשליבי נצבט בחוסר אונים וידיו של זקאי התכווצו לאגרופים וזעם בער בעיניו. הימים שאחמד התיישב על הספסל בעדינות, מעווה את פניו כשאחוריו נגעו באבן ואני העמדתי פנים שלא שמת לי לב. עמוק בפנים, בכיתי עליו, וכעס הציף אותי באופן שהיה חרש לי, בעוצמה מכניעה.

לפעמים, האורחים פגעו במשפחה שלי. הם נשארו במשך ימים, מטיילים ברחבי הנכס, צוחקים ומצביעים, צועקים דברים נוראים על כל מי שנראה שונה מהם.

"למה הם אכזריים כל כך?" שאלתי את ברתה פעם.
 "יש אנשים שאוהבים לגרום לדברים מכוערים לדמם," היא אמרה
 לי, מלטפת את שערי ותוחבת פרח יסמין מאחורי האוזן שלי.
 "את לא מכוערת," התעקשתי. "הם מכוערים."
 אבל היא רק צחקה ונישקה לי את הלחי. "את אומרת את זה כי את
 אוהבת אותנו, וכל מה שמסתכלים עליו בעיניים אוהבות נראה יפה."
 אני לא הייתי שונה כמו שהאחרים היו שונים, אבל אלה שצפו
 קראו גם לי בשמות, צעקו דברים גסים שגרמו לי לכבוש את פניי
 בכתפו של זאקאי ולהעמיד פנים שלא שמעתי אותם.
 "אבל אל תדאגי לגביהם," ברתה אמרה. "הם חסרי משמעות
 בעינינו. יש לנו זה את זה."
 אף על פי כן, כשברל הגיע, כל זה השתנה. כבר לא היינו מאוחדים
 נגדם, מפני שעכשיו היה בקרבנו אויב נוסף. התחלתי לחבב את אחמד
 מאוד, וכמובן, את ביבי המתוק והעדן, שלפעמים הצליח לחלץ חיוך
 אפילו משומרי הראש. אבל כשהבעתי את צערי על הפציעות שלו, על
 הסבל שהוא עבר, הוא רק צמצם את עיניו ואמר, "הלב שלך רך מדי.
 זה לא יתרון. הם עשו לך עוול כשהם הפכו אותך לחלשה כל כך."
 נפניתי ממנו, פגועה, וגרוני היה הדוק כשהחזרתי את תשומת ליבי
 אל המילים.

לרכישת הספר המלא לחצי כאן